

КАНИМ ТЕАТЪРА НА УРОК ПО РУСКИ ЕЗИК

Розалина Димитрова, Румяна Тодорова
СОУ „Гео Милев“ – Варна

Резюме. Театралната педагогика може съществено да промени един обикновен час в училище и да трансформира неговите учебно-възпитателни цели. Учениците стават по-уверени в използването на руския език като средство за общуване и имат още по-голямо желание да усъвършенстват своите знания. Драматизацията на руски език носи положителни емоции, развива творческите способности на децата, обогатява личността, възпитава интерес към руския език и руската култура.

Театралните уроци създават условия за повишаване мотивацията за изучаване на руски език като чужд. В преподаването на руски език като чужд в СОУ „Гео Милев“ – Варна, основно са залегнали методите и принципите на театралната педагогика като иновационни методи.

Keywords: Russian language, theater, learning while playing, education, innovative lesson

Новото време и новите условия изискват преразглеждане на конкретните методи и форми на работа в преподаването на руски език като чужд. Крайната цел на обучението по руски език се явява умението на учениците да реагират адекватно в различни ситуации на общуване.

Училищният театър духовно обединява хора от различни поколения: учители и ученици, представители на учебни заведения и родители. Театралните занятия подобряват психологическата атмосфера в учебния процес. Те помагат на децата да се развие логиката, да се освободят от вътрешните задръжки, да въплътят чрез играта несбъднати идеи и мечти, да повярват в себе си. Естетическата задача на театъра е да възпита човек, способен да съпреживява съдбите на другите.

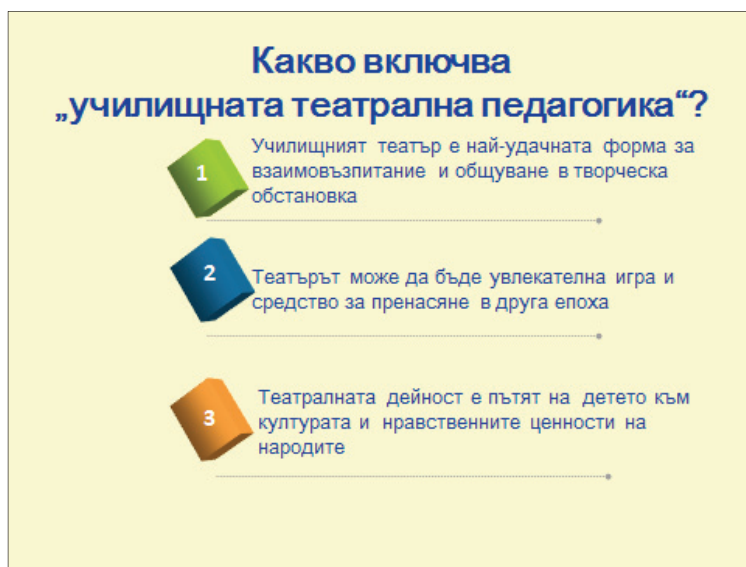
Стремително развиващите се информационни системи не позволяват на учителя да бъде единственият носител на информация. Вчерашните знания бързо остаряват. Постоянно се променят и изискванията към ученика и учителя. Класно-урочната система на обучение вече не отговаря на съвременната концепция на образование, не удовлетворява изискванията на обществото.

Най-важната задача, стояща пред учителя днес, е развитието на детето, неговото естетическо възпитание и чуждият език, като дисциплина, играе при

това немаловажна роля. Влизайки в европейския свят и преустройвайки системата на образование по европейски стандарти, ние трябва да помним, че днешният учител трябва да съвместява няколко педагогически специалности, сред които непременно трябва да бъдат такива, които са свързани с творчество и театрална педагогика.

Театралната педагогика представлява особена педагогическа технология, насочена към развитието на творческите способности на учащите се. Използването на методите на театралната педагогика в училище позволява да се реши достигането на крайния продукт в резултат на колективна творческа дейност. А всички знания, придобити в хода на работа над театралния проект, изискват незабавното им прилагане на практика.

Театралната педагогика позволява съществено да се измени обикновеният училищен урок, да се трансформират неговите учебно-възпитателни цели и да се обезпечи активна познавателна позиция на всеки ученик.

Театралната педагогика в общообразователното училище, разбира се, се опира на играта. Играта – това е велик познавателен процес. Обаче играта тук е условие необходимо, но не достатъчно. Когато говорим за театрална педагогика, то първо имаме предвид игра с образи. Играта с образи не е задължително роля. Може да послушаме музика и да превърнем музикалния образ в изобразителен или да го изразим в танц. И това също ще бъде игра с образи.

Педагогическата практика показва, че децата най-много обичат да играят с театрални кукли, да импровизират, да играят спектакли.

Куклен театър

Играйки с театрална кукла, детето от лицето на героя разказва за своите мисли, чувства, с помощта на куклата то може да изрази своите собствени преживявания. Играйки с куклите, взаимодействайки с други хора, плахите деца започват да общуват със своите връстници, започват да се държат по различен начин и в зависимост от ситуацията проявяват настойчивост.

„Театър-експромт“

Това е много емоционална по характер и лесна за децата задача, която води към работа над драматургията на произведението. Какво означава думата „експромт“? Експромт (от латински) – „готов, бърз“.

За такива театрални спектакли никога не се подготвя предварително. Действието се развива на едно място. Избира се кратка приказка или история и се прочита на глас един-два пъти „зад кадър“, а артистите инсценират чутото. Поведението на „актьора“ е свободно, той само изобразява действието на персонажа. „Артистите“ получават картички с роли и изпълнителите се канят на сцената. Разказвачът чете текста ясно, прави паузи, достатъчни за изпълнението на действията. „Актьорите“ се появяват последователно, изпълняват всичко, за което се говори в текста. Те не говорят, само издават различни звуци.

„Оживете картината“

Това е много интересна задача. Тя включва в себе си комплекс от умения и навици, придобити в процеса на обучение, позволяващи да покажат своя персонаж в зависимост от мястото и времето на действието, неговите желания.

Учениците разглеждат внимателно репродукцията на картината. Отначало те изобразяват картината, без да говорят. Когато чуят репликата на учителя „Оживете картината“, учениците я „озвучават“, т.е. произнасят няколко реплики от името на персонажите.

Учителят задава тема или ситуация, след което групата пристъпва към обсъждане на сюжета, разпределяне на ролите, създаването на диалози, ако е необходимо, подбират реквизит и организират пространството. Учениците отначало трябва да „продемонстрират диалога“, без да говорят, а след репликата на учителя „Оживете картината“ те трябва да я „озвучат“, т.е. да озвучат зададената ситуация, а класът в това време следи колко естествено звучи речта. Времето за подготовка е 3 – 5 минути. Всяка група „оживява диалога“ пред класа.

„Масови сценки“ – етюди-импровизации

Този вид упражнение вече окончателно извежда учениците към драматургията като към професионална работа.

Етюдите са крайният резултат от свободното творчество на учениците в рамките на определени теми, ситуации, сюжети, предлагани от учителя. Подготовката за такива етюди изисква повече време и материал.

Театралните етюди могат да се създават също така по предварително прочетен текст, художествен или публицистичен, по епизод от игрален филм (или мултипликационен) или по текст на дадена песен.

Драматизацията създава условия за развитие на всички видове речева дейност – слушане, четене, говорене и писане. Може да се използва като средство за мотивация и повишаване интереса при изучаването на чужд език.

Какво представлява един урок с елементи на драматизация? Основното методическо съдържание е комуникативността. Ако искаме да научим ученика да общува на чуждия език, то трябва да създадем такива условия за общуване. А това означава, че обучението трябва да е организирано така, както в действителност хората общуват помежду си.

Работата върху изразителното четене на художествен текст развива въображението на децата, стимулира ги за правилен изказ.

Театрализация на песни

Текстът на такива песни се запомня леко и бързо. Такъв вид работа спомага за преодоляване на езиковата бариера, за бързото запомняне на нова лексика и прави часа весел и незабравим. Ако текстът на избраната от вас песен е сюжетен и по лексико-граматичния материал съответства на изучаваната тема, такава песен може да се използва като аудиотекст в часовете по руски език в различни задачи.

– Песента се прослушва един път без зрителна опора, втори път – със зрителна опора. След това се обсъждат съдържанието на песента и езиковите трудности. Класът се разделя на отбори и всеки отбор получава лист с отделните куплети от песента. Слушайки песента трети път, отборите събират и възстановяват целия текст.

– Учениците получават текста на песента с пропуснати думи, слушат песента и вписват пропуснатите думи. След това песента се разучава.

– Изобразяване на песента. Учениците слушат песента и изобразяват с движения това, за което се пее, а след това разказват какво са изобразили. Назоават героите от песента, четат думите на отделните герои.

– Изпълнение на сюжета на песента. Учениците, облечени в подходящи костюми, пеят и изпълняват сюжета на песента.

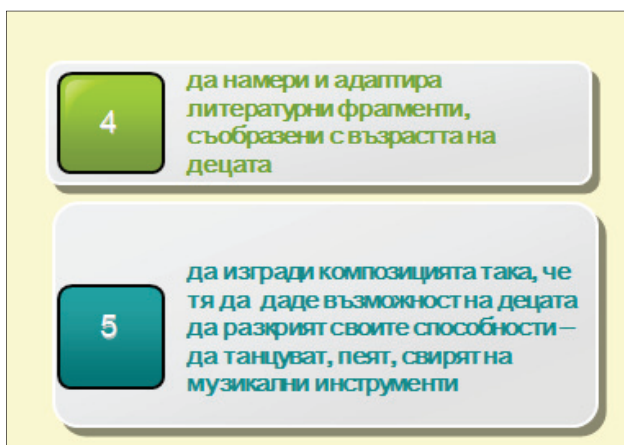
В театралните постановки могат да участват всички ученици независимо от различното ниво на владеене на езика. Драматизацията на руски език носи положителен емоционален опит, развива творческите способности на децата, обогатява личността, възпитава интерес към руския език и към руската култура. Играта в театъра за детето не е само средство за самоизразяване, но и начин за саморазвитие.

Театралните занятия спомагат да се развие логиката у децата, да се освободят от вътрешните задръжки, да изразят в конкретен образ чрез играта несбъднати идеи и мечти.

Театралната постановка на руски език е сериозна мотивация за неговото изучаване, тя спомага за създаване на езикова среда, близка до естествената. Занятията с театър задействат всички ресурси на детето – от собствената му воля до собственото му тяло. Освен това детето преоткрива себе си – разбира, че може да владее собствения си глас, че текстът звучи съвсем не така, както го е разбирало преди това, започва да се движи по-различно. Практиците на театъра отбелязват, че най-добрият начин за запомняне на текста е „на крака“, т.е. когато актьорът не седи пасивно на масата, а ходи по сцената, съединявайки реч с движение. Този принцип на работа може да бъде сравнен с методиката на изучаване на чужд език. Учениците стават по-уверени в умението си да използват руския език като средство за общуване и желание да усъвършенстват своите знания.

Театралните занятия подчертават индивидуалността и неповторимостта на човешката личност независимо от това къде се намира тази личност – на сцената или в залата.

На съвременния учител са необходими такива обучаващи технологии, които да възпитават у децата умения и стремеж постоянно да преоткриват себе си в обкръжаващата ги действителност. Когато децата участват в спектакъл, те се учат да слушат, да чуват, да общуват и да се разбират един друг.

Театрализираните уроци са привлекателни с това, че внасят в класната стая празнична атмосфера, настроение, децата могат да проявят самоинициатива, спомагат да си изработят комуникативни умения.

Забележителният свят на спектакли, песни, игри, импровизации може да помогне на учителя при формирането и развитието на езиковата компетентност на учениците, за тяхното естетическо възпитание и развитие на творческите им способности.

Огромната ролята на театъра може и е необходимо да се използва за популяризиране и изучаване на руския език и руската култура.

За нас, педагозите, е много важно в днешния наситен с информация и нови технологии свят детето да може да опознае радостта, свързана с преодоляването на трудности в общуването, да преодолее неувереността у себе си и изразявайки своето отношение към доброто и злото, да съхрани способността си да опознае света с ум и сърце.

Ние, преподавателите от СОУ „Гео Милев“ – Варна, сме уверени че имаме всичко, което ни е нужно: море от емоции, достатъчно оптимизъм, нужното въображение и фантазия и частица смелост.

Ние прекрасно работим всички заедно и с всяка нова стъпка разбираме, че творим нещо уникално! И това е то, ТВОРЧЕСТВОТО!

Приложение 1

„Как медведь трубку нашёл“, С. Михалков, гр. Билгорай, Польша

„Корзина с еловыми шишками“, К. Паустовский, гр. Торино, Италия

„Надо же умнеть помаленьку“, гр. Торино, Италия

Приложение 2

Пособие, предназначено да помогне на учителите и преподавателите по руски език като чужд, на учениците и студентите, на децата и техните родители, ги въвежда в удивителната страна на театъра. То е създадено от авторите на настоящия текст и представя методически материали за използване на различни театрални техники в часовете по руски език като чужд. В учебното пособие е събран натрупаният многогодишен опит на учителите по руски език от СОУ „Гео Милев“ – Варна, в използването методите на театралната педагогика в обучението по руски език като чужд.

WE INVITE THE THEATRE IN RUSSIAN LANGUAGE CLASSROOM

Abstract. The theatrical pedagogics allows to change essentially the ordinary school lesson and to transform its educational objectives. The learners become more confident in their ability to use Russian as an instrument of communication. Students' willingness to perfect their knowledge is increased. The dramatization in Russian as a Foreign Language classroom leads to positive emotional experience, develops children's creative abilities, enriches their personality, attracts interest in Russian language and Russian culture. The theatrical classes create conditions for increasing motivation in the process of Russian as a Foreign Language learning.

✉ ¹ Ms. Rozalina Dimitrova, ² Ms. Rumiana Todorova

¹ Russian Language Senior Teacher

² Russian Language Head Teacher

Geo Milev Secondary School

Varna, Bulgaria

E-mail: ¹ rozalina.iv.dimitrova@abv.bg, ² rumiana_vt@abv.bg